

Informacja o ustawie z dnia 12 września 2025 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad zakwaterowania funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Ochrony Państwa oraz poprawy niektórych warunków pełnienia służby

Głównym przedmiotem i celem ustawy jest wprowadzenie dla funkcjonariuszy służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz funkcjonariuszy Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Kontrwywiadu Wojskowego rozwiązań, w zakresie poprawy zabezpieczenia ich potrzeb mieszkaniowych, wzorowanych na obowiązujących w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem zmian przepisów mieszkaniowych jest zapewnienie takich warunków finansowych oraz mieszkaniowych dla funkcjonariuszy, aby stały się one znaczącą motywacją do wstępowania do służby, dalszego pozostawania w służbie oraz wykonywania obowiązków służbowych na najwyższym jakościowo poziomie, co jest szczególnie istotne w aktualnej sytuacji geopolitycznej, a także, aby przyczyniły się do pozyskania większej liczby kandydatów do służby w Policji, Straży Granicznej (SG), Państwowej Straży Pożarnej (PSP), Służbie Ochrony Państwa (SOP), Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW), Agencji Wywiadu (AW), Służbie Kontrwywiadu Wojskowego (SKW) i Służbie Wywiadu Wojskowego (SWW).

Zgodnie z uchwaloną ustawą policjantom mianowanym na okres służby przygotowawczej i na stałe, funkcjonariuszom Straży Granicznej w służbie przygotowawczej lub stałej, strażakom mianowanym na okres służby przygotowawczej i na stałe, funkcjonariuszom SKW i SWW w służbie przygotowawczej lub stałej – od dnia przyjęcia do służby do dnia zwolnienia ze służby w formacji, funkcjonariuszom Służby Ochrony Państwa mianowanym na okres służby przygotowawczej i na stałe od dnia przyjęcia do służby do dnia zwolnienia ze służby oraz funkcjonariuszom ABW i AW w służbie przygotowawczej lub stałej będzie przysługiwać prawo do zakwaterowania realizowane w jednej z czterech dostępnych form:

- 1) przydziału lokalu mieszkalnego;
- 2) przydziału kwatery tymczasowej;
- 3) skierowania do miejsca w internacie lub kwaterze internatowej;
- 4) przyznania świadczenia mieszkaniowego.

Prawo do zakwaterowania w formach, o którym mowa w pkt 1 – 3, realizowane będzie w miejscowości, w której pełnią służbę albo, na ich wniosek, w innej miejscowości, zgodnej z wykazem prowadzonym przez podmiot właściwy w sprawach zakwaterowania funkcjonariuszy danej służby. W przypadku braku możliwości przyznania funkcjonariuszowi lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej, podmiot właściwy w sprawach zakwaterowania przyznaje świadczenie mieszkaniowe. Powyższe ma na celu uproszczenie procedur, zmniejszenie liczby wniosków oraz odciążenia komórek właściwych w sprawach zakwaterowania funkcjonariuszy. Funkcjonariuszowi, który ponosi koszty zakwaterowania w internacie albo kwaterze internatowej, będzie jednocześnie przysługiwało świadczenie mieszkaniowe. Świadczenie mieszkaniowe będzie przysługiwało także funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości, który ponosi koszty zakwaterowania w kwaterze tymczasowej, w wysokości określonej dla nowej miejscowości pełnienia służby. Z kwatery internatowej i miejsca w internacie będą mogli korzystać również pracownicy Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej, funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego oraz funkcjonariusze Policji i Straży Granicznej w służbie kontraktowej, przy czym funkcjonariusze w służbie kontraktowej nie będą uprawnieni do świadczenia mieszkaniowego ani do innych form realizacji prawa do zakwaterowania, przysługujących funkcjonariuszom w służbie stałej i przygotowawczej. Prawo do zakwaterowania nie będzie przysługiwać funkcjonariuszom, którzy nabyli, przydzielone w trybie administracyjnym lokale mieszkalne w związku ze służbą od Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, z bonifikatą lub pomniejszeniem w cenie nabycia, a także funkcjonariuszom, od dnia przyjęcia do służby do dnia ukończenia szkolenia podstawowego lub szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej (w przypadku, gdy następuje ono bezpośrednio po szkoleniu podstawowym) lub w służbie kandydackiej lub ukończenia studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku nauka o Policji w Akademii Policji w Szczytnie lub ukończenia studiów stacjonarnych w Wyższej Szkole Straży Granicznej (z wyjątkiem SKW i SWW). Prawo do lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej nie będzie przysługiwać, jeżeli funkcjonariusz lub jego małżonek jest właścicielem lub współwłaścicielem lokalu mieszkalnego w miejscowości w której pełni służbę albo w miejscowości, znajdującej się w odległości do 50 km od miejscowości pełnienia służby. Ponadto prawo do lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej nie będzie przysługiwać funkcjonariuszowi, jeżeli jego małżonek będący jednocześnie funkcjonariuszem jednej ze służb objętych ustawą albo żołnierzem Sił Zbrojnych RP otrzymał przydział lokalu

mieszkalnego albo kwatery tymczasowej na podstawie przepisów obowiązujących w tych służbach. Rozwiązanie takie ma na celu wyeliminowanie sytuacji umożliwiających przyznanie dwóch lokali/kwater tymczasowych małżonkom pełniącym służbę w tej samej miejscowości albo w miejscowości, znajdującej się w odległości do 50 km od miejscowości pełnienia służby. Tym samym, w przypadku małżeństw, w których oboje małżonkowie są funkcjonariuszami różnych służb lub małżonek jest żołnierzem Sił Zbrojnych, założono możliwość skorzystania przez rodzinę z obydwu form wsparcia, ale tylko w układzie rozdzielnym tj. służbowy lokal mieszkalny (kwatery tymczasowa) może być przydzielony jednemu z małżonków, natomiast drugiemu przysługuje świadczenie mieszkaniowe. Takie rozwiązanie umożliwia elastyczne dopasowanie wsparcia do indywidualnej sytuacji rodzinnej, jednocześnie ograniczając ryzyko nadużyć polegających na przydzieleniu w/w małżeństwu dwóch lokali mieszkalnych.

Ustawa określa podmioty właściwe w sprawach zakwaterowania odpowiednio dla każdej ze służb. Podmioty te będą obowiązane do prowadzenia wykazów lokali mieszkalnych, kwater tymczasowych, miejsc w internatach oraz kwaterach internatowych dostępnych w danej jednostce organizacyjnej formacji, które to wykazy zostaną udostępnione funkcjonariuszom do wiadomości, w sposób przyjęty przez dany podmiot. Zgodnie z ustawą w celu realizacji prawa do zakwaterowania funkcjonariusz wnioskuje do podmiotu właściwego do spraw zakwaterowania o wybraną przez siebie formę realizacji uprawnienia mieszkaniowego spośród dostępnych w danej jednostce organizacyjnej. W przypadku gdy oboje małżonkowie są funkcjonariuszami każdy z nich wybiera formę realizacji prawa do zakwaterowania, z tym, że:

- 1) jednemu z małżonków przysługuje przydział lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej, z uwzględnieniem dzieci (własnych lub małżonka, przysposobionych lub przyjętych na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) pozostających na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do czasu zawarcia przez nie związku małżeńskiego, które:
 - a) nie ukończyły 18 roku życia, a w przypadku uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów w uczelni – 26 roku życia, albo
 - b) stały się całkowicie niezdolne do pracy lub niezdolne do samodzielnej egzystencji przed osiągnięciem wieku określonego w lit. a, a drugiemu małżonkowi przyznaje się świadczenie mieszkaniowe, albo
- 2) każdemu z małżonków przyznaje się świadczenie mieszkaniowe.

Zgodnie z ustawą wniosek o wybraną formę realizacji uprawnienia mieszkaniowego składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, a w przypadku podania przez funkcjonariusza nieprawdziwych danych we wniosku lub w przypadku, gdy świadczenie mieszkaniowe funkcjonariuszowi nie przysługiwało, podmiot właściwy w sprawach o zakwaterowanie wydaje decyzję o uchyleniu decyzji przyznającej funkcjonariuszowi wybraną przez niego formę realizacji prawa do zakwaterowania, w tym także o cofnięciu i zwrocie wypłaconego świadczenia mieszkaniowego w całości. Ustawa wprowadza również obowiązek informowania przez funkcjonariusza przełożonego właściwego w sprawach o zakwaterowanie o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo danego funkcjonariusza do zakwaterowania.

Zgodnie z ustawą przy przydziale lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej uwzględniani będą: małżonek oraz pozostające z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym dzieci (własne lub małżonka, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do czasu zawarcia przez nie związku małżeńskiego, które nie ukończyły 18. roku życia, a w przypadku uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów w uczelni – 26 roku życia, albo które stały się całkowicie niezdolne do pracy lub niezdolne do samodzielnej egzystencji przed ukończeniem 18 lat. Regulacje nie uwzględniają rodziców funkcjonariuszy przy przydziale lokalu mieszkalnego. Uzasadnieniem powyższego są rozwiązania przyjęte w przepisach ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP.

Jednocześnie ustawa upraszcza zasady stosowane przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej przydzielanego lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem stanowiska służbowego funkcjonariusza zarówno w służbie przygotowawczej jak i stałej, wielkości jego gospodarstwa domowego oraz członków rodziny funkcjonariusza, wskazując liczbę norm zaludnienia przysługujących poszczególnym kategoriom funkcjonariuszy. W uchwalonej ustawie ujednolicono w odniesieniu do wszystkich służb, normy powierzchni mieszkalnej, będącej powierzchnią pokoi, na wzór tych obowiązujących w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, gdzie norma powierzchni mieszkalnej wynosi 10 m². Dotychczas w służbach podległych MSWiA wynosiła ona od 7 m² do 10 m². Natomiast liczba norm przysługujących funkcjonariuszom uzależniona będzie, tak jak dotychczas m.in. od zajmowanych przez nich stanowisk służbowych czy wielkości gospodarstwa domowego. Jednocześnie ustawa wprowadza zasadę, zgodnie z którą norma przysługującej powierzchni mieszkalnej w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego nie może być mniejsza niż 20 m².

Zgodnie z ustawą funkcjonariuszom, na ich wniosek lub za ich pisemną zgodą, można przydzielić lokal mieszkalny o mniejszej lub większej powierzchni mieszkalnej, niż wynikająca z przysługujących norm, o ile o taki lokal nie będą się ubiegać funkcjonariusze o większej liczbie przysługujących im norm. Przedmiotowa regulacja wychodzi naprzeciw potrzebom służb w zakresie usprawnienia mechanizmów zarządzania lokalami mieszkalnymi pozostającymi w ich dyspozycji. Dotychczasowe ograniczenie wielkości przyznanego lokalu mogło powodować brak możliwości przydzielania przez służby wszystkich, pozostających w ich dyspozycji, lokali mieszkalnych na uzasadniony wniosek, w sytuacji gdy brak będzie chętnych funkcjonariuszy spełniających normy zaludnienia.

Nowym, w stosunku do obowiązujących, rozwiązaniem jest wprowadzenie możliwości realizacji prawa do zakwaterowania w formie wypłaty świadczenia mieszkaniowego. Świadczenie mieszkaniowe będzie można przeznaczyć na np. wynajem mieszkania lub spłatę kredytu hipotecznego. Wysokość tego świadczenia będzie zróżnicowana i stanowić będzie iloczyn stawki podstawowej oraz mnożnika lokalizacyjnego ustalonego dla miejscowości zamieszkania funkcjonariusza wskazanego w składanym przez niego wniosku albo pełnienia służby przez funkcjonariusza, wskazanej w rozkazie personalnym. Wyboru sposobu ustalania wysokości świadczenia mieszkaniowego funkcjonariusz dokonuje w składanym przez siebie wniosku. Nie dotyczy to funkcjonariuszy SKW i SWW, w stosunku do których wysokość świadczenia mieszkaniowego związana jest z garnizonem, w którym pełnią służbę. Z uwagi na fakt, iż wysokość mnożników lokalizacyjnych, w oparciu o które ustala się wysokość świadczenia mieszkaniowego, określona jest do powiatu/miasta na prawa powiatu znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariuszowi zamieszkującemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a pełniącemu służbę w jednostkach organizacyjnych danej służby na terenie kraju, świadczenie mieszkaniowe ustala się w oparciu o mnożnik lokalizacyjny powiatu, w którym znajduje się jednostka organizacyjna, w której funkcjonariusz pełni służbę. Wysokość stawki podstawowej oraz mnożników lokalizacyjnych dla powiatów zostanie określona w drodze rozporządzeń wydanych na podstawie ustaw pragmatycznych poszczególnych służb, przy uwzględnieniu średniej ceny rynkowej najmu lokali mieszkalnych w danym powiecie, a także szczególnego znaczenia jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełni służbę, m.in. dla ochrony bezpieczeństwa ludzi, granicy państwowej oraz dla utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zgodnie z ustawą, w przypadku funkcjonariuszy, którzy przed jej wejściem w życie otrzymali pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego, odprawę mieszkaniową lub

ekwiwalent pieniężny w zamian za rezygnację z lokalu mieszkalnego z jednostek budżetowych, wysokość świadczenia mieszkaniowego zostanie odpowiednio pomniejszona w sposób określony przez funkcjonariusza (w przypadku Policji, SG, PSP, ABW, AW, SKW, SWW w postaci zwrotu 50% przyznanej decyzją administracyjną kwoty w ciągu 30 dni od otrzymania rozstrzygnięcia w sprawie lub spłaty co miesiąc 1/60 z 50% wysokości przyznanej pomocy finansowej w okresie kolejnych 60 miesięcy – z możliwością jednorazowej wcześniejszej spłaty. W przypadku SOP, w postaci zwrotu 50% otrzymanej kwoty w ciągu 30 dni od otrzymania rozstrzygnięcia w sprawie lub spłaty co miesiąc 1/120 z 50% wysokości przyznanej pomocy finansowej w okresie kolejnych 120 miesięcy z możliwością jednorazowej wcześniejszej spłaty.

Przyjęcie świadczenia mieszkaniowego będzie skutkowało koniecznością zwolnienia przez funkcjonariusza dotychczas zajmowanej kwatery tymczasowej lub lokalu mieszkalnego, natomiast świadczenie będzie przysługiwało funkcjonariuszowi zakwaterowanemu w internacie albo kwaterze internatowej (z wyłączeniem funkcjonariuszy w służbie kontraktowej). Wpłata świadczenia będzie zawieszona m.in. w przypadku otrzymania lokalu mieszkalnego albo kwatery tymczasowej (na czas zamieszkiwania, licząc od dnia protokolarnego przyjęcia lokalu) (nie dotyczy funkcjonariuszy przeniesionych z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości i ponoszących koszty zakwaterowania w kwaterze tymczasowej) lub na czas przebywania na urlopie bezpłatnym.

Ustawa szczegółowo reguluje przypadki, w których funkcjonariusz jest obowiązany do opróżnienia lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej (m.in. w przypadku zwolnienia ze służby, używania lokalu w sposób sprzeczny z umową najmu lub niezgodnie z przeznaczeniem, zwłoki z zapłatą czynszu, zrzeczenia się uprawnień do zajmowanego lokalu, itp.). Jednocześnie wprowadzono przepisy mające na celu rozwiązanie problemu związanego z zapewnieniem ochrony przed eksmisją „na bruk” osób, które nie są w stanie we własnym zakresie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych. W związku z powyższym decyzji o opróżnieniu lokalu mieszkalnego lub kwatery tymczasowej nie wydaje się w przypadku: kobiet w ciąży, małoletnich, osób niepełnosprawnych lub ubezwłasnowolnionych oraz osób sprawujących nad takimi osobami opiekę i wspólnie z nimi zamieszkałych, obłożnie chorych, którzy dysponują dokumentem urzędowym lub zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym stan zdrowia, w którym chory bez narażenia życia lub zdrowia nie może prowadzić normalnej egzystencji, wydanym nie wcześniej niż miesiąc przed wszczęciem postępowania o opróżnienie lokalu mieszkalnego, emerytów lub rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej oraz bezrobotnych

spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej, chyba że mogą oni zamieszkać w innym lokalu mieszkalnym albo w domu jednorodzinnym w przypadku, w którym jedną z osób, wobec której wydaje się decyzję o opróżnieniu lokalu mieszkalnego jest funkcjonariusz i mogą oni zamieszkać w miejscowości, w której pełni on służbę.

Ustawa w art. 3 dostosowuje przepisy art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie zwolnienia z podatku świadczeń wypłaconych funkcjonariuszom Straży Granicznej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego oraz Służby Ochrony Państwa z tytułu świadczenia mieszkaniowego do tożsamego rozwiązania dotyczącego świadczeń otrzymanych przez żołnierzy zawodowych z tytułu świadczenia mieszkaniowego, w miejsce obecnego zwolnienia dotyczącego równoważników pieniężnych za brak lokalu mieszkalnego wypłaconych funkcjonariuszom do kwoty 2280 zł. Ponadto, w ustawie tej wprowadzono zmianę zrównującą sytuację prawnopodatkową funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej oddelegowanych lub delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa z sytuacją żołnierzy oddelegowanych do urzędu, organizacji lub instytucji międzynarodowej albo państwa obcego, w których są wykonywane zadania związane z obronnością Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa dokonuje zmiany zasad uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Straży Granicznej. Dotychczas uposażenie zasadnicze funkcjonariuszy Straży Granicznej było ustalane odmiennie, niż w pozostałych służbach resortu spraw wewnętrznych i administracji, bowiem przy uwzględnieniu jedynie grupy (i kategorii) uposażenia z użyciem mnożników kwoty bazowej odpowiadających zajmowanemu stanowisku służbowemu. Natomiast w Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz w Służbie Ochrony Państwa uposażenie zasadnicze obejmuje oprócz uposażenia ustalonego zgodnie z zaszeregowaniem stanowiska służbowego do odpowiednich 18 grup uposażenia również uposażenie ustalone według wysługi lat (Policja, PSP i SOP), a także uposażenie ustalone według stopnia (SOP). Ustawa w art. 2 zmieniającym ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej wprowadza m.in. unormowania regulujące wysokość uposażenia zasadniczego funkcjonariusza SG opartego nie tylko na grupie i kategorii zaszeregowania stanowiska służbowego, ale również na posiadanej przez funkcjonariuszy wysłudze lat (art. 105, art. 106 i art. 108 zmienianej ustawy).

Ustawa zawiera również zmiany w zakresie udzielania funkcjonariuszom Straży Granicznej dodatkowego urlopu w zamian za pełnienie służby w ekspozycji na czynnik

szkodliwy dla zdrowia (art. 87b ust. 6 zmienianej ustawy o Straży Granicznej). Zgodnie z nową regulacją w tym zakresie urlop dodatkowy nie będzie przysługiwał funkcjonariuszowi jeżeli przerwa w ekspozycji na czynnik szkodliwy dla zdrowia, w szczególności z powodu choroby, urlopu czy zwolnienia od zajęć służbowych, a także wynikająca z potrzeb służbowych, trwała nieprzerwanie dłużej niż 90 dni w ciągu roku. Zmiana ta umożliwi przyznawanie urlopu funkcjonariuszom Straży Granicznej na wzór rozwiązań funkcjonujących w zakresie urlopów policjantów.

Ustawa w art. 9 zawiera także zmiany ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa wprowadzające gratyfikację urlopową dla funkcjonariusza SOP, który w związku z pełnieniem służby nabył w danym roku kalendarzowym prawo do urlopu wypoczynkowego. Gratyfikacja ta będzie wypłacana raz w roku na wniosek funkcjonariusza. Ponadto, ustawa przyznaje funkcjonariuszowi SOP oraz członkom rodziny prawo do przejazdu na koszt SOP środkami publicznego transportu zbiorowego raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem. W razie niewykorzystania przysługującego prawa do przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.

Ustawa w przepisach przejściowych zawiera m.in. art. 15, zgodnie z którym w przypadku złożenia wniosku przez funkcjonariusza będącego funkcjonariuszem Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego lub Służby Ochrony Państwa na dzień 1 lipca 2025 r. o świadczenie mieszkaniowe, wypłaca się je z wyrównaniem od dnia 1 lipca 2025 r. Wnioski o wypłatę świadczenia mieszkaniowego mogą być składane do dnia 15 grudnia 2025 r., a wypłata świadczenia mieszkaniowego nastąpi nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. Ustawa zawiera również przepisy określające maksymalne limity wydatków w latach 2025–2035 poszczególnych służb będących skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ustawa przewiduje wejście w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 1 lipca 2025 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 7, art. 2 pkt 2, 8, 16 i 17, art. 4 pkt 12, art. 6 pkt 6, art. 8 pkt 6, art. 9 pkt 1, 2 i 10 oraz art. 14, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.